

V. Ders: Al-Kindi' nin felsefesi:

İlk ve en büyük İslam filozofu olarak kabul edilen Ebu Yusuf ibn Yakub ibn İshak ibn Sabbah ibn İmran ibn İsmail ibn el-Eş'as ibn Kays Al-Kindi'nin (801-873) yaşadığı dönem, ilk on Abbasi halifesine denk düşer ve Bağdat'ın altın çağıdır. Kendisine, 'Arapların Filozofu' anlamına gelen Feylesufu'l-Arab da denir. O, babasının vali olduğu Kufe şehrinde doğmuştur.

Bir teolog-filozof olan Kindi, alemin yaratılmış olduğunu, dolayısıyla zamanın sonlu olduğunu ve Allahın mutlak birliğini savunur. Allahın Sıfatları meselesinde olduğu gibi, çeşitli meselelerde, İslam'ın ilk akılcı kelam okulu olan Mu'tezileye yaklaşır. Pek çok yöndeki düşüncesiyle de Mu'tezililerin inandıkları temel konuları, özellikle çağdaşı Huzeyl el-Allaf'ın savunduğu atomculuğu eleştirir. O, bu hususta *Cüz'ün Bölünmezliğini İddia Edenin Sözüünün Çürütülmesi* adlı bir de kitap kaleme almıştır.

Kindi, esasında, matematikten müziğe, fizikten metafiziğe her dalda eserler vermiş bir filozoftur. Oldukça verimli yazı hayatının ürünü 241 tane eseri vardır. Bunlardan 22 tanesi felsefeye, 20 tanesi mantıkla, 7 tanesi müzikle, 29 tanesi astrolojiyle, 23 tanesi geometriyle, 12 tanesi siyasetle, 10 tanesi meteorolojiyle, 16 tanesi astronomiyle, 22 tanesi tıpla, 17 tanesi polemikle, 5 tanesi psikolojiyle, 50 tanesi de diğer dallarla ilgilidir.

Kindi, İslam dünyasında, İslam felsefesinin temel konularından biri olan akıl ile vahyin, başka deyişle, felsefe ile dinin uzlaştırılması hareketinin ilk müteşebbisidir. Bu nedenle, o, felsefeye karşı çıkanların ve din adına onu küfür sayanların kendilerinin din ile ilişkilerinin kalmaması gerektiğini vurgular.

Felsefe ile dinin her ikisinin de hakikati ifade ettiğini vurgulayan Kindi' ye göre, felsefeye sahip çıkılıp benimsenmesi, dini bir zorunluluktur. O, "felsefeye karşı çıkanların, bunun sebebini ortaya koyup ispat etmeleri gerekir. Oysa, sebep gösterme ve ispat etme felsefenin alanına girer. Bu durumda, onların da felsefeye karşı çıkmamaları bir zorunluluk olmuş olur" der.

Kısacası, İslam kültüründe din ile felsefeyi uzlaştıran ilk filozof, Al-Kindi' dir. O, bu hususta, kendisinden sonra gelen Farabi, İbn Sina ve İbn Rüş't'e çığır açmıştır. Onun orijinalliği, Yeni Platonculuğun yaygın olan felsefi görüşleriyle İslam'ın Allah kavramını bağdaştırmasında yatar.

Kindi, İslam alemine olduğu kadar, eserlerinin Latince ve İbraniceye çevrilmesiyle, Batı alemine de, bir filozof olarak, son derece etkilemiştir.